СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 251. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 28. жовтня 1930. VOL. XXXVIII. No. 251. Jersey City, N. J., Tuesday, October 28, 1930. THREE CENTS.

БОРОТЬБА ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ

ПОЛКОВНИК ВУДС ЗБИРАЄТЬСЯ ОРҐАНІЗУВАТИ ЗАГАЛЬНО-КРАЄВУ ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНҐТОН. — У відповідь на свій заклик до бизнесменів щоби зєднатися для допомоги безробітним, полковник Вудс, начальник федерального надзвичайного комітету для безробіття, дістав велику масу телеґрам і письм, у котрих ріжні підприємства погоджуються сповнити його бажання.

Вудс виїхав звідси на орґанізацію акції, видавши перед відїздом заклик до власників домів прибрати свої доми та в сей спосіб дати зарібок робітникам.

З ріжних столиць стейтів та інших великих міст доносять, що стейтові та місцеві уряди збираються пристати до акції федерального уряду. Федеральний уряд уже пускає роботи в своїх доках для будови воєнних кораблів, піславши туди до направи ушкоджені воєнні кораблі.

РЕВОЛЮЦІЯ В БРАЗИЛІЇ НА ПОКІНЧЕННЮ.

ПОРТО ҐРОСА (Бразилія). — Революціонери кажуть, що революція в Бразилії на укінченню. Як бразилійський президент Люіс зрікся уряду, на хвилю здавалося, що прийде до боротьби між двома претендантами до наслідства по ньому, а саме між полковником Ґосом Монтейром та д-ром Джетуліом Варґасом, однак цю ріжницю полагоджено в сей спосіб, що Варґас став президентом. Його уряд сейчас видав приказ народови вертати до праці й мирного життя.

Одним з поважних чинників у замиренню були поважні заворушення в кількох місцях, получені з нищенням власности. Кажуть, що шкода від цих нищень виносить понад міліон долярів. Найбільше знищення зроблено в місті Сао Павльо.

ВЕНЕЗУЕЛЯ ПЕВНА, ЩО ВОНА НЕ ЗАХОРУЄ НА РЕВОЛЮЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Д-р Педро Мануель Аркая, представник Венезуелі в Злучених Державах, виголосив на радіо промову про стан свого рідного краю. Говорив він, що уряд його краю не боїться, щоби Венезуеля захоріла на революцію, ца котру хорує тепер майже кожда південно-американська держава. Нарід є там вдоволений з президента, а військо вірне урядови.

ЗНОВ ОСІННІ ПОЖАРИ ЛІСІВ.

НЮ БРОНСВИК (Ню Джерзі). — У ріжних частинах північного й полудневого Ню Джерзі шаліють пожари лісів. Стейтовий уряд завізвав горожан боротися проти пожарів, які загрожують домам і оселям. Головна дорога Лінкольна ціла заповнена автами, задержаними через пожар.

З ВИБОРЧОЇ БОРОТЬБИ.

ВАШИНҐТОН. — Політики признають, що головним питанням цьогорічних осінних виборів є питання контролі палати послів. Демократи хочуть вибрати стільки послів, щоб републиканці не мали більшости в цій палаті.

Заряд демократичної партії стейту Ню Йорк заявляє, що її кандидат на уряд ґубернатора стейту вийде певно поважною більшістю. Републиканці стейту Ню Джерзі таксамо впевняють про певну побіду Морова, републиканського кандидата на уряд ґубернатора стейту Ню Джерзі.

„СУХІ" И „МОКРІ" ПОДАЮТЬ СВОЇ ВИБОРЧІ ВИДАТКИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар палати послів дістав уже звіти з виборчих видатків від Антисалунової Ліґи, головної орґанізації „сухих", від Товариства проти Прогибіційної Поправки та від демократичного краевого комітету.

Звіти ці показують, що Товариство Проти Прогибіційної Поправки дістало жертв 647,564 долярів, а до дня 21. жовтня вже видало 694,738 долярів. Антисалунова Ліґа признається до видатку в сумі 3,915 долярів. Демократичний конґресовий комітет дістав жертв 22,415 долярів, а видав 21,515.

АРЕШТОВАНО НА ОБЛАВІ 5,000 ПИЯКІВ.

НЮ ЙОРК. — Федеральні аґенти зробили в неділю в 11. годині рано облаву на дільницю Бавері та арештували 5,000 людей, які показали прояви пиятики. Богато з них були такі пяні, що не могли держатися на ногах і зовсім не розуміли, що аґенти брали їх до тюрми.

ІНДУСЬКИЙ ПОЕТ ЗБИРАЄ ЖЕРТВИ НА ШКОЛИ В ІНДІЇ.

НЮ ГЕЙВЕН (Конетикот). — Відомий індуський поет Рабіндранат Таґор, що приїхав сюди недавно з Індії, заповідає, що буде збирати в Америці гроші на ведення шкіл в Індії. Для цеї ціли постановив він продати свої образи. З огляду на свою недугу він сподіваеться вертати домів уже в половині листопада.

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА проти ПОЛЬСЬКИХ ЗНУЩАНЬ У ГАЛИЧИНІ.

ДЖЕЗІ СИТІ, НЮ ДЖЕРЗІ, 25. жовтня.— Виконавчий Комітет Українського Народного Союза на свойому засіданню, дня 25. жовтня, постановив вислати до департаменту Стейту у Вашингтоні таку телеґраму протесту проти польських звірств у Галичині:

JERSEY CITY, N. J., OCT. 25, 1930.

HONORABLE HENRY L. STIMSON,
Secretary of State,
WASHINGTON, D. C.

The Executive Committee of the Ukrainian National Association, with the home-office at 83 Grand Street, Jersey City, N. J., the oldest and largest of fraternal benefit orders working among the immigrants of Ukrainian descent, assembled at their meeting held in Jersey City, October 25, 1930, found themselves impelled to call the attention of the Government of the United States to the profound distress into which the American citizens and residents of Ukrainian origin were plunged at the news emanating from Western Ukraine, or Eastern Galicia.

For several weeks in the past dismal news were pouring into America. Ukrainian and Polish newspapers reaching this country, described a campaign of ruthless wholesale massacres instigated by the Government of Poland, now occupying Western Ukraine. Unbelievable as those news appeared, they were soon substantiated by letters from families and friends of American citizens and residents. Those letters were evidently written in great terror; the names of the writers were omitted, the recipients being left free to guess them by the handwriting. Names of people flogged and mascred by the Polish police and soldiers were given.

Then the reports were confirmed by a series of American newspaper reports. New York Herald Tribune, in a correspondence dated Berlin, Oct. 15, reports that a reign of terror unparalled in Europe is now prevailing in East Galicia, where a Polish military expedition is punishing the Ukrainian peasantry. The correspondent, who had returned latly from Lemberg, capital of Galicia, gives a list of gruesome cruelties and barbarisms by Polish troops. Thousands of Ukrainians were reported arrested, villages and farms of Ukrainians destroyed wholesale, principal men of villages, mayors, priests, heads of co-operatives brutally flogged and tortured. A priest died from the effects of the blows given him.

A special wireless to the New York Times, dated Warsaw, October 18, reports how police and cavalry detachments marched ruthlessly from town to town and from village to village, sparing neither peasant nor priest. Charitable institutions, co-operatives, schools, are dissolved.

Ukrainian papers from Galicia came with whole pages made a blank by the Polish censorship. Occasionally, the blank space was captioned that all the news given were merely reprints of Polish papers. The Manchester Guardian, of October 14, gives a long and detailed report of what it calls Polish terror and cruelties of punitive expedition. A great many cruel acts are enumerated, giving in each instance the place and the date of event, the names of victims, the character of injury.

American citizens, who had travelled in Galicia, returned to America, giving reports of untold sufferings to which their kin had been subjected in Galicia. Some of American citizens were told by Poles to leave the contry as the Poles meant a wholesale destruction of the Ukrainian people without respect of their nationality, as Mr. Wliam Borak, who was interviewed by the New York Herald Tribune. Then the Associated Press reported that an American citizen of Ukrainian birth, while sojourning to Galicia, had been flogged and sought protection of the American embassy at Warsaw. Axiety was expressed by many families of Ukrainian origin visiting the country of their birth, as well as for the security of their property situated in the country affeacted by the Polish terror.

These facts have brought dire distress into the souls of American citizens and residents of Ukrainian descent. There is no Ukrainian government from whom they could seek relief. The League of Nations does nothing to alleviate the sufferings of racial minorities under Poland. In view of the fact that these conditions effect vitally American citizens and their interests, the Executive Committee of the Ukrainian National Association has resolved to appeal to the Government of the United States to use its good offices and influcnce with the Polish government to stop at once the punitive expeditions and persecutions of the Ukrainians and the destruction of their property. In view of the failure of the League of Nations as well as in view of the fact that the Polish government arrests American correspondents who go to Galicia to investigate — New York Herald Tribune — in a telegram from Berlin, October 23, reports the arrest of William Day, the Canadian reporter, — we appeal to the Government of the United States to be instrumental in setting up an international investigation, such an investigation to be conducted with proper guarantees for the witnesses.

Ukrainian National Association, Inc.:

NICHOLAS MURASHKO, President;
JOHN KASHTANIUK, Recording Secretary.

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬСЬКИХ АРЕШТАХ ГОЛОДУЮТЬ

ЛЯХИ РОЗВЯЗАЛИ КОМІТЕТ ПОМОЧІ ПОЛІТИЧНИМ ВЯЗНЯМ.

ЛЬВІВ (листом). — Всі польські вязниці та тюремні доми запаковані українськими вязнями. Крім того в деяких містах багато інших помешкань тимчасово вжито для тримання в них арештованих. Про долю арештованих ніхто не дбає. В богатьох помешканнях зовсім не палиться, не зважаючи на вохку й зимну осінню погоду. Таксамо мало хто турбується харчуванням вязнів, а тому вони голодують. Потрібна негайна допомога харчами увязненим Українцям.

Міжтим ляцька влада, щоби внеможливити українському громадянству давати допомогу Українцям політичним вязням, наказала розвязати у Львові комітет помочі політичним вязням. Польська поліція перевела ревізію в членів комітету. Особливо пильно вони ревідували помешкання голови комітету, д-ра С. Федака, та секретаря, п. Матчака. Хоч при ревізії нічого протизаконного не знайдено, всеж комітет розвязано, а його членам заборонено опікуватися вязнями.

ВІДПОВІДЬ ЛЯХАМ.

Українське громадянство в Галичині вже розпочато акцію за відбудову українських інституцій, знищених варварським нападом польських поліційних та воєнних банд, а також ріжними бандитськими виступами польських шовіністів у Галичині. Перше дало почин львівське ґромадянство, яке, не чекаючи спеціяльного заклику від „Рідної Школи", розпочало збірку жертв на відбудову школи імени князя Льва у Львові, на Личакові.

Вибух бомби в тій школі зруйнував ціле урядження, шкільні прилади та шкільну крамницю. „Державний Обезпеченевий Заклад" відмовився виплатити премію забезпеченої школи. Це останнє є доказом ще одного ляцького злодійства, коли держава відмовляється виплачувати асекурацію за зруйновані українські інституції.

ЛЯХИ АРЕШТУВАЛИ АМЕРИКАНЦЯ.

ВАРШАВА (Польща). — В околицях Львова поліція арештувала Американця Мак Когена за те, що він цікавився переведенням „пацифікації" в Галичині. На інтервенцію секретаря стейту, Стимсона, в справі арешту Мак Когена польський уряд відповів, що його вже випущено на волю й він вже виїхав до Румунії в своїх справах.

Арештованого канадійського кореспондента Дея, який на запрошення польської преси збирав відомости про „пацифікацію" біля Львова, вже відставлено за кордон Польщі. Разом з Деєм видалено за межі Польщі також і того Українця, що йому помагав збирати відомости.

ФІНЛЯНДІЯ ЗМОБІЛІЗУВАЛА МІЛІЦІЮ.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС (Фінляндія). — Несподівано для всіх уряд змобілізував всю національну міліцію. Ця міліція своєю силою значно перевищує фінляндську армію й узброєна дуже добре. Думають, що причиною мобілізації стали погрози й домагання звільнення з арешту ґенерала Валеніуса, якого уряд арештував у звязку з підготовкою фашистівського перевороту.

Валеніус та інші фашистівські діячі вели переговори з військовими та фашистівськими лідерами всіх прибалтійських держав про утворення спільного фронту проти радянської Росії. Вони плянували захопити владу в цих державах в руки військових диктаторів і тоді розпочати спільну війну проти Росії.

НЕВДАЧІ МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Анґлія). — Уряд Мек Донелда стає перед новою сесією парляменту цілковито скомпромектованим у своїй внутрішній політиці. За ввесь час свого істнування він не зміг поліпшити становища безробітних, яких число значно побільшилося за останні місяці.

Таксамо імперська конференція з представників метрополії та доміній не дала бажаних наслідків, особливо тому, що уряд Мек Донелда цілковито відкинув усі домагання доміній про встановлення протекційних митних поборів для більшого розвитку внутрішньо-імперської торговлі.

НЕ ПУСКАЮТЬ РОСІЙСЬКОГО ЗБІЖЖА ДО ПОРТУ.

БРЮСЕЛЬ. — Бельґійський уряд заборонив перевіз через територію Бельґії та через бельґійські порти російського збіжжа й ріжної сировини. Тому 22 пароплави, які плили до Антверпену, тепер направлені до Ротердаму в Голяндії.

Антверпенська торговельна палата заявила протест проти такого поступовання уряду, яке завдає матеріяльну шкоду бельґійським купцям.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиіі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВСІ ВРАЗ!

Все що свідоме, благородне й духом здорове — до масового протесту проти польських звірств, поповнюваних над безборонним українським народом під Польщею. Такий клич повинен лунати по всіх центрах нашої іміґрації, не тільки в Америці, але й по цілім світі. І ми певні, що дійсно наш нарід обізветься з усіх закутків світа в обороні катованих своїх братів. Та найбільше наших іміґрантів живе в Америці. І звідси, річ природна, мусить вийти найсильніший голос протесту.

Засипуймо чужинецькі уряди і уряд у Вашинґтоні короткими, але змістовними телеґрамами. Кажім виразно, чого ми домагаємося, щоби і з телеґрам було видно, що американські Українці це свідома й політично вироблена маса. Одно речення змістовної телеґрами, якого висилка не коштує дорого, значить більше як телеґрама з кількох соток слів, яка не має ясно означеного домагання. У. Н. Союз і „Обєднання" вислали довші телеґрами, а для поодиноких братств і товариств та клюбів вистарчить **висилати короткі телеґрами з домаганням інтервенції в справі негайного припинення польських звірств у Галичині й назначення Міжнародньої Комісії для безстороннього розслідження причин і наслідків польського терору.**

Разом з тим берімся негайно до підготовання масових протипольських походів, котрі повинні відбутися в суботу, дня 15. листопада, по всіх більших центрах нашої іміґрації. Не можна тратити ні одного дня, а треба вже тепер зачати приготовання, щоби всі ті маніфестації випали достойно й звернули на себе увагу американського громадянства й американської преси.

Всі ми мусимо станути тепер одною сильною лавою, щоби масовими протипольськими маніфестаціями піднести нашого власного духа й запалити нас до дальшої жертвенности і допомоги нашим браттям у дальшій боротьбі.

Ми навіть і в такій хвилі як теперішня знайдемо таких, що відвертатимуть увагу нашого громадянства від тої акції. Ми маємо й матимемо далі ріжних писак, котрі ніби протестують, а заразом затроюють ґазети ріжною їдю, якою хочуть затруїти той благородний настрій, який викликали серед нас страшні події в краю.

Та хай ніхто не звертає на це уваги. Бо в теперішню хвилю для того, в кого є дух здоров і є благородне серце, найважніше те, щоби дати жертву на край і допомогти піднести з Америки **грімкий і розумний протипольський протест.**

ГОЛОСИ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ В ОБОРОНІ УКРАЇНИ

(2)

Найбільша фінансова німецька ґазета „Франкфуртер Цайтунг" з 5 жовтня 1930 в статі „Горожанська війна в Польщі", або „Боротьба Українців проти польського насильства", пише: „Ніхто з нас не працює за війну. Алеж відповідальному журналістови не можна закрити вісток для гарних очей. Щож це навіть поможе не оголошувати вісток? Чи від того не будуть діятись діла, про які говорять ці донесення? Ось тепер предкладає нам телеґрафіст рано — а це вже діється від досить довгого часу — донесення такого змісту: в пресовому інтервю заявляє польський міністер освіти, що в численних українських школах позаводились протидержавні аґітації. Його міністерство прикаже замкнути всяку школу, в якій проповідується боротьбу проти польської держави або проти польського населення... Або таке: на вістку про наближення поліції населеня в околицях Львова повтікало в ліси.

Ці вістки публікується, знаючи, що симпатії, які має Польща в світі, тим не побільшуються: навпаки, ці вістки моглиб викликати ненависть і обурення, колиб вони були видумані. На жаль, вони є провдиві. В Галичині знову вибухла війна між Поляками й тамошним споконвічним населенням українським".

Дальше подається там коротко нашу історію новіщих часів. Польща, захопивши нашу землю силою в руки, примусила мирову комісію в 1919 році признати цей факт і видати їй на поталу нашу землю на 25 літ. На одному засіданні ради, в якому брали участь Клемансо, Лойд Джордж, Вілсон і Падеревський, сказав Лойд Джордж: Щож це таке! Вчора була Польща поділена на три части й горожане всіх частин воювали проти себе, проти незалежности свого краю. Сьогодня ви певні, що новоповстала Польща буде мати 20 міліонів мешканців і до того ще хоче непольської Галичини. Це жадаєте від нас ви, ВИ, яких свобода зістала окуплена міліонами жертв у людях Франції, Анґлії й Італії" (цитат з книжки Рене Мартель „Лє Фронтір орієнталь д Алеманьˮ). Дальше згадується про закони, які мала Польща видати для Українців, і про те, що самі Поляки признають, що в Галичині є українська більшість, про українське шкільництво, про просвітну роботу, про економічний стан, про утиски, що їх Українці терпіли від віків і не могли розвинутись і про врожайність та богацтва нашої землі, над якими через це захотіла запанувати Польща. „Треба лише бачити ці орґанізації при праці без всякої державної допомоги, — пише ґазета — щоб уявити собі їх здобутки та їх відповідно оцінити". Дальше йде перегляд наших партій та їх відношеня до большевії. „Були в нас свого часу моменти, коли українським питанням інтересувались. В польських книжках ще й нині говориться про те, що Берлін є осідком українського незалежницького руху. В дійсности річ мається трошки інакше, як це собі уявляють в своїх головах польські шовіністи й коли ми розглядаємо українське питання, то причиною цього є події в Східній Галичині, а не якісь симпатії чи антипатії проти Польщі". Дальше пишеться там про причини, чому Польща так хотіла нас мати й про польську культуру. При кінці кажеться таке: „Стара казочка дипльоматів про те, що в якійсь провінції живе стільки то й стільки процентів їх співжителів і тому ця провінція по праву їм належиться, є занадто прозорливим твердженням. В Галичині чи денебудь інде живуть люде, які зі зростом утиску переміняються в націоналістів, які бажають винищити інших націоналістів. Европейська історія знає лише лихі наслідки такої політики, а факт, що такі провінції лежать звичайно далеко від Европи, не перешкоджує в тому, щоб їй як найрішучіше пригадати тих далеких свояків".

„Ноє Пройзіше Кройццайтунґ" з 5 жовтня 1930 пише в статті „Польський похід на Східну Галичину" таке: „Саботажної акції в 20 столітті не можна поборювати експедиційними кольонами, лише судовими процесами та притяганням українства до відповідальности за судьбу держави"...

„Берлінер Бирзенцайтунґ" з 7 жовтня 1930, в дописі свого кореспондента зі Львова п. з. „Повстання на Україні", пише: „Частина народу в 6 міліонів веде розпучливу боротьбу проти денаціоналізації з боку Поляків, боротьбу, що в останніх місяцях через нездібність Союза Народів привела до отвертого повстання"... Дальше подається коротко наша нова історія з цифрами скількости населення в процентах і згадується засоби польської боротьби проти нас в 1918 році... „Рука в руку з систематичною пропаґандою брехні в чужині, яка представляла український національно-визвольний рух перед західними державами як большевизм та селянські революції, старається польська дипльоматія перетранспортувати до дому зорганізовані й добре узброєні леґіони ґенерала Галєра до боротьби проти Українців"... Це вони дістали з виразним застереженням Лойда Джорджа, що ці війська не будуть вжиті проти Українців. Однак тепер доперва світ довідується з уст тодішного дипльомата Ґрабського, який признається, що тоді офіціяльну заборону він просто заховав в свою кишеню й тим самим уможливив примінення леґіонів Галєра проти Українців. Всякі закони, приняті варшавським соймом, служили польській дипльоматії як доказ, що вони злого не хотять вдіяти Українцям і тому їм антанта признала в 1923 році Галичину під певними умовами. Дальше пишеться про польонізаційну політику на наших землях, про шкільництво, університет, просвіту, інвалідів, економічний стан і т. д., та кінчиться так: „Так дбає польська держава про своїх українських горожан. Шовіністичні польські орґанізації можуть свобідно розвивати свою злощасну пропаґанду, щоб викликати ріжного рода тертя й тим самим дати в руки польського правительства причину до репресій". Дальше говориться про українські жалоби до Союза Народів, які просто крались там... „В дійсности творяться, як це показують події в Східній Галичині, огнища небезпеки, яких наслідки можуть вийти далеко поза границі поодиноких держав".

„Ошуканий в своїх правах народ взявся за самооборону. Вона мала зпочатку демонстративний характер, щоби звернути увагу світа на невирішене питання українське. Через цілу ніч було головне місто Львів відтяте від світа, а на провінції були такі самі акти. Міри польського правительства не звернулись лише проти тайної військової орґанізації, що ці акти виконала; вони звернулись проти непричасних українських культурних та господарських орґанізацій в містах, як рівнож до українських селян на провінції". Дальше йдуть подані всі факти, як арештовання, карні експедиції, убивства, терор проти сільського населення, про стан облоги, маневри, атентати на українські установи і т. д. Кінчиться стаття так: „Так в дійсности виглядає авмосфера охорони чужих націй, яку так завзято боронив в Женеві пан Залеський, вважаючи її вистарчаючою при примінені тих засобів. Недавно був той час, що польський народ сам боровся ще за свою незалежність. Він чисельно заслабий, щоб міґ просто проковтнути таке тіло, як Українці. Навіть найсильніші насильства нічого на ділі не змінять. Все збільшуючесь напруження приведе до того, що публична опінія світа приглянеться ближче положенню на близькому Сході, що його створено односторонніми повоєнними договорами, а це тому, що можливі наслідки такого положення не діткнуть лише польської держави, а й інших".

„Фоссіше Цайтунґ" з 8 жовтня 1930, в статті „Східна Галичина жерелом неспокоїв", пише про всі переслідування в Галичині в яскравих словах, про нашу стару історію, про денаціоналізацію Українців, про наші церковні справи та економічні, про боротьбу за землю, про військову кольонізацію і стратеґічні пляни польског штабу, і т. д. Все це створює на тих землях воєнну атмосферу. Дальше пишеться таке: „Боротьба в Східній Галичині не є чисто внутрішною справою. Ця область є граничним валом між большевією та середною Европою. Галичина відділює східні провінції Чехів від большевиків. Українці живуть рівнож і за границями Румунії, Чехії і в Совітах. Чи не поставлять події в Східній Галичині українського питання одного гарного дня на порядку денному?"... „Вкінці живе в Польщі коло 5—7 міліонів Українців, а в Совітському Союзі около 25—30 міліонів. Сповнення мрій соборности ледво чи зможе вийти зі Львова. Київ і Харків являються важніщими в цій мрії для її приклонників"... „Можливости практичного відновлення польсько-українського союзу зістали знищені пролитою тепер в Галичині українською кровю".

„Форвертс" з 8 жовтня 1930, в статті „Винищування Нації в нашого сусіда", подає всі факти звірського катування українського населення, подає прізвища поодиноких людей і сіл та ілюструє польську культуру перекладеними на німецьке сочистими польськими лайками, що вживаються при виконуванні завдань експедиції та мордуванні українського населення, заставляючи його робити факти, понижуючі всяку національну й людську гідність. Вкінці пише: „Це є деякі коротенькі виривки з епопеї потопу, що тепер затопив Східну Галичину. Це все діється в той час, коли міністер Залеський в Женеві ґоворить про права людини та про гуманне трактування національних меншин. Все це діється під доглядом Союза Народів. В той спосіб поширює Польща, що має відвагу звати себе „Месією народів", свою культуру серед повіреної їй відповідальности частини українського народу!" В додаток до цього поміщено фотоґрафію польської поліції, узброєної від стіп до голови, з написом: „Чи не середновічні це лицарі? Ні! Це польська поліція, виряджена на горожанську війну!"

(Конець буде)

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В суботу, дня 25. жовтня 1930 р., в годині 10-тій ввечір, по тяжкій недузі помер Михайло Кицей, довголітний член У. Н. Союза і Братства св Володимира, відділ 286 У. Н. Союза в Джерзи Сиіі, Н. Дж.

Похорон відбудеться в середу, дня 29. жовтня 1930 р., в годині 8.30 рано з дому жалоби зпід ч. 336 Ст. Полс Авеню, Джерзи Сиіі, Н. Дж.

Проситься членів прибути на похорон.

Д-р Остап Грицай.

У СТОЛІТТЯ ЛИПНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1830 РОКУ

I.

В липні ц. р. минуло сто літ з того часу, як у Франції вибухла революція, названа від місяця, в якому счинилася, липневою, а яка, хоч і не завершилася ніякими, до сьогодня трівкими досягненнями, означала все таки важну дату в історії державного строю нової Франції і не лишилася без впливу на визвольні змагання в инших країнах тодішньої Европи. А історичне тло, на якому драма тієї революції мала відіграватися, таке:

Як відомо, Франція після упадку **Наполеона (1815)** стала знову королівством і то під владою тої династії, яку здетронізувала велика революція епохи **1789 р.**, а саме королівської династії **Бурбонів**. Як перший володар з цього роду після розгромлення Наполеона засів на французькім престолі король Людвик XVIII., один з братів того нещасного Людвика XVI., що його в р. 1793 революціонери засудили на смерть. Завдання цього короля було незвичайно важке. З одної сторони іменно треба було йому класти основи нового ладу й життя в державі, потрясеній преважким чвертьстоліттям великореволюційних і наполеонських боїв (від **1789—1815 р.**), з другоїж обєднувати до спільного життя два **великанські** табори в народі: табор приклонників наполеонських, а цим і революційних традицій з р. 1789, і табор ворогів революції та цісарства, тобто вірних прихильників короля і династії Бурбонів. Перші ось — т. зв. **бонапартисти** — надіялися всетаки, що може Наполеонові вдасться утекти якось і з острова св. Олени і ще раз, утрете, видвигнути свій могутній престол, сотворений великою революцією та її духом. А другі, т. зв. **роялісти,** не хотіли вже й чути нічого про Наполеона та його революційне цісарство, бажали врешті тихомирного життя без вічних рекрутацій і воєнних походів та в благодатнім сонцю королівської ласки, заслуженої хочби тільки ненавистю до корсиканського завойовника. І король Людвик XVIII. розумів ясно вагу й суть цього свойого завдання, коли зі своїм поступленням на французький престол сказав: „З двох народів — (тобто з тих двох політичних таборів, бонапартистів і роялістів) — що живуть тепер у Франції побіч себе, мусить стати один обєднаний народ".

І в дусі постепенного примирення ворожих умів та партій Людвик XVIII. по своїм силам і володів, лишивши по собі, після девятилітного володіння **(до 1824)** память володаря хоч і не надзвичайного спосібностями, то всетаки розважного й доброго, завдяки якому винищена війнами Франція почала нову епоху своєї чистої культурної творчости.

Та в шість років після його смерти боротьба між згаданими вже двома головними партіями загострилася і розгорілась так, що мусіло прийти до вибуху революції та оконечного повалення династії Бурбонів, яка й після своєї реставрації не змогла вдержатися проти революційних і поступових течій і змагань в народі. Особливож, коли після смерти Людвика XVIII. засів на престолі Бурбонів його брат, король **Карло Х. (1824—1830),** людина поважна віком, бо шістьдесятьсімлітня, але, мов наперекір цьому, не дуже то тямуча і поміркована.

Коли іменно розум його брата, Людвика XVIII., був у тому, що він намагався стояти понад партіями й бути великодушним посередником між ними, то Карло Х. навпаки: станув із самого початку з усею однозначністю по стороні партії роялістів (прихильників королівства, від французького слова „роі"-король) і при енерґійній допомозі цих шановних союзників, почав в божий час реакційний режім, підбадьорюваний тут в першу чергу своїми духовними дорадниками. Тоді іменно, під впливом великанського враження, яке зробив на Европу оконечний упадок могутнього недавно Наполеона, проходила світом течія обновленої — хоч дещо хоробливої — **релігійности;** в судьбі великої французької революції та в трагедії Наполеона добачували всякого роду боягузи, як то кажеться, палець божий. Покликані й непокликані проповідники, моралісти та взагалі ріжні страхополохи впевнювали світ ще раз про незглибимі замисли Єгови, який чомусь то надзвичайно пильно почав прослідужувати політичні події того часу. Словом — після-наполеонський світ ставав побожний, як заляканий грішник, а вже найбільш побожні ставали тоді, мабуть зі страху перед островом св. Олени — царі й королі тодішньої Европи. Воно відомо загально, що переможці Наполеона (як три головні: московський цар, австрійський цісар і пруський король) заснували після його пораження **(1815)** т. зв. **„Святий Союз",** який мав обєднувати в імя Христової любови й мира всі християнські держави світа (а був на ділі заборолом найчорнішої реакції, деспотії і юдиних коварств держави проти держави). Воно відомо гаразд, до якого божевілля доходив на релігійнім тлі під впливом німецької девотки **Юлії Кріденер** московський цар Александер І., який мало що не натягав на себе попівської ряси і не їздив по Европі з миролюбивими проповідями, хоч притім його Росія скидалася більше на царство тьми, ніж на царство Христа. І таке инше. Отак і Карло Х. не помудрів на старости своїх літ, а пішов до Єзуїтів в науку і вивчився такого, що його володіння ставало від року до року щораз то більш непопулярне і нестерпне.

Правда — з початку здавалося, що Карлова релігійність це благородна віруючість, з якою в нього вяжеться тісно щира воля як найкрасше служити народові. Бо наскільки Карло у своїй напрестольній промові дня **22. XII. 1824** заявив, що дбатиме про поглиблення релігійности, то з другої сторони не забув зазначити, що вважає рівнож своїм святим обовязком „гоїти по змозі рани, завданні народові революцією". І показуючи ділом щирість своїх інтенцій в однім і другім напрямі, Карло зі своїм поступленням на престол проголошує доволі широку **амнестію** та уневажнює закон про **правосильність цензури,** вимушений на його попереднику реакційними дорадниками. На жаль — шляхотні пориви в Карла мали скінчитися аж надто швидко. Ще іменно амнестіовані політики не змогли гаразд утішитися своїм помилуванням, а паризька преса засмакувати повної свободи слова, а вже король при допомозі президента міністрів Віделя **(Villele)** поспішився переперти в палаті послів та звязаній з нею палаті вельможів закон про **50-міліонову річну ренту для еміґрантів,** про привернення права **майорату** в аристократичних родинах та про **побільшення числа жіночих монастирів** і їх відповідну дотацію. Притім мусимо собі пригадати, що **ті** „еміґранти", про які тут мова, це не хто инший, а члени старих аристократичних родин, які з вибухом революції в 1789 р. повтікали за кордон, спасаючи своє, нікому непотрібне життя перед лютю революціонерів, а тепер, повернувшися під крила обновленого королівства, хотіли втішатися такими самими гараздами, як колись, значить мати свої колишні міліонові маєтки, які за революції було удержавлено. І саме справу тих їх маєтків мав Карло на оці, напираючи на міністрів побиватися за переведення в життя згаданих законів. Хоч закон про майорат усетаки провалився, але обидва другі ухвалено більшістю роялістичних голосів. Так аристократичні непотріби могли радуватися знову, бо побожний король уже дбав про те, щоб вони знову так, як перед революцією, панували й розкошували коштом народнього гроша, а позатим стояли твердим муром проти всякого поступу й волі.

Бо аристократи тримали міцно з духовенством (головно з Єзуїтами), а духовенство з королем, а це вже так завжди бувало в минулому, що там, де пани і попи бралися за руки з побожним королем, гаразду для широких мас народу не було ніколи ніякого.

Позатим ось в Карла не було (покищо) иншої турботи тільки те, щоб „поглибити релігійність" в народі законами, відомими в історії під назвою **законів про святотацтво.** Хто допустився крадіжи церковної посуди, той мав бути покараний засудженням на ґалери, за влом у церкву — смертю, за зневьження св. причастія так, як за вбиття батька або матери. Так вимудрували в першу чергу Єзуїти в помсту за те, що французькі революціонери в початках революційного шаліття і справді допускалися з цього погляду нечуваних злочинів. Бувало тоді нпр. так, що часто-густо найгірша зволоч вдиралася в старі собори й церкви, плюндрувала їх ущерть, а після того, як чоловіки, жінки й діти повдягалися в знайдені священичі ризи, засідали до пиятики, вживаючи притім замісць стаканів і склянок — золотих богослужебних чаш. Тількиж, що такі злочини вже за Наполеонового цісарства належали до заглухлого минулого.

(Далі буде).

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

Місяць листопад - місяцем національної жалоби.

День 15-го листопада - днем масових протипольських демонстрацій

НЕДІЛЯ, ДНЯ 16 ЛИСТОПАДА, Є НЕДІЛЕЮ МОЛИТВИ ЗА НЕВИННІ УКРАЇНСЬКІ ЖЕРТВИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ НЕГАЙНОЇ ЗБІРКИ НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ

THE TRAGEDY OF THE UKRAINE

Repression of Home Rulers.

A POLISH TERROR.

Cruelties of "Punitive Expeditions."

(From our own Correspondent).
Berlin, Sunday.

The Polish terror in the Ukraine is now worse than anything that is happening anywhere else in Europe. The Ukraine has become a land of despair and desolation that are all the more poignant because the rights of the Ukraine have been guaranteed by international treaty, because the League has been altogether deaf to appeals and arguments, and because the outside world does not know or does not care. In previous messages I have repeatedly called attention to the present state of the Ukraine, but I have now received an abundance of precise details form a reliable source that can not be revealed at the moment.

In such a condition as exists in the Ukraine the are always acts of violence on both sides, but the excesses of the Poles are out of proportion to the acts of violence committed by Ukrainians. I have reported the latter from time to time in my messages. They consist chiefly of individual acts of incendiarism and cutting telegraph wires. They are reported in the Polish and Ukrainian papers, but the Polish brutaliites, which are systematic and on a terrible scale, are not reported at all.

Terrorising Home-Rulers.

The Ukrainians, of course, want home rule and have been struggling for it in various ways. In this struggle their occasional acts of violence — which are nearly always reprisals for arrests made by the Poles, or for sentences, sometimes of death, passed on Ukrainian prisoners — are of very small significance. They are also discouraged by the Ukraine leaders, and the Ukraine people as a whole cannot be held responsible for them, yet it is the Ukrainian people as a whole who are now being made to suffer. The Polish "punitive expeditions," of which I am about to give details, are not directed against individuals, but against a whole people, particularly against its co-operative creameries and institutes — its whole civilisation, in fact. Whatever excesses may have been committed by individuals on either side, it is the fact that the Polish police and cavalry are carrying out a policy of terrorisation and that the victims are almost all ordinary people who have nothing to do with politics, whether Polish or Ukrainian.

I have selected the following cases form a large number that are dreadful almost beyond belief. And even the wealth of material that has come in to my possession is only a part of what has actually been perpetrated by the Polish detachments who are still "pacifying" to use the official term) the Polish Ukraine (which is officially known as Eastern Galicia).

Villagers Cruelly Beaten.

On September 14 a detachment of the 4th Polish Cavalry Regiment arrived at Hrusiatycze, in the district of Bobrka. Large quantities of grain, vegetables, bread, eggs, and milk were requisitioned without any payment. At midnight the mayor was ordered to reveal the names of villagers with arms in their possession. He said he knew of none, whereupon he was seized by five soldiers, who gave him fifty strokes with a stick. Eight other villagers were similarly beaten.

In the night of the 14th a cavalry detachment at Stary and Nowy Jaryczow thrashed some thirty of the villagers with their riding crops. On the 16th some Polish cavalrymen arrived in the village of Gaida, near Lemberg. On the way there they had caught some peasants who were going to work in the fields and beat them unmercifully. They commandeered a large quantity of food stocks. They caught a number of peasants, men, women, and chidren, and beat each one in turn until the victim lost consciousness. Cold water was then thrown over him, and the beating was sometimes renewed when consciousness returned.

Iwan Romyszyn and his son and daughter ware so beaten that they were left in a dreadful condition, and so were the two children of the mayor of the village. Damian Prus was so roughly handled that his leg was broken. The co-operative store was demolished by the Poles and the storekeeper, a women, flogged. The windows of the village reading-room were smashed. Similar things were done at Podberezce, near Lemberg, on the same day. The co-operative store was looted and many of the villagers were beaten — Peter Bubela, a mere boy, was so beaten that his life is in danger.

In the village of Hurowce, in the district of Tarnopol, foodstuffs were commandeered, the peasants were beaten, and one of them, Olexa Politacz, was made to run along the village street and shout "Long live Marshal Pilsudski!" while several cavalrymen ran after him beating him all the time.

Beaten to Death.

On the 27th and 28th September cavalry detachments raided several villages in the district of Grudek Jagiellonski. Ruinous requisitions were made, and many peasants were terribly beaten. The following were beaten to death: — Olexa Mensals (in the village of Bartatow), Mikolaj Moroz and Stefan Siktasz (in Stawczany), Antoni Szandra (Kiernice), and Hrynko Szmagala (Lubien Wielki).

On the 22nd and 23rd detachments of armed foot police invaded the village of Kupczynce (Tarnopol), demolished the co-operative store and the reading-room, and smashed the instruments belonging to the village orchestra. Many of the villagers were beaten. A peasant named Teodor Czajkowski was beaten to death in the village of Dolzanka. On the 23-rd the police arrived at Pokropiwna (Tarnopol). Many of the peasants were seized and compelled to kiss "the Polish soil" and utter insults about "Mother Ukraine." Wlodzimierz Kril was so beaten that his life is in danger. Many peasants were so covered with blood and bruises after the beatings that they were hardly recognisable.

Villages Devastated.

The village schoolmaster, Mikola Antoniak, his wife Anna, as well as a number of other villagers (whose names are in my possession) were very gravely hurt. The wife of Michael Szkolnyj was forced to sing the Polish National Anthem while she was being flogged. The village store was demolished. The contents were piled up, soaked in paraffin oil, and set alight. The creamary and the reading-room library were destroyed.

Similar things were done in many other villages (I have in my possession some thirty further names of men, women, and children who were so maltreated that their condition is grave).

In the village of Zurow the creamery was totally demolished — even the machinery, the chemicals, and the glass bottles were smashed up. The persons employed in the creamery were mercilessly flogged — a girl named Nastja Bobyk is in dreadfully damaged state. Nor were the towns spared — Nowe Sielo, Rohatyn, Brzezany, amongst others, were inyaded by detachments of police. The Ukraine co-operatives, reading-romms, libraries, and institutes were demolished, tables, chairs, books, earthenware, stoves, crockery, and pianos were smashed, floor boards were torn up, clothes and bedding were slashed about with knives. At Tarnopol the library of 40,000 volumes was destroyed.

A Victim's Letter.

The following extract from a private letter writen less than a fortnight ago gives a characteristic picture of what is still going on in the Ukraine (the name of the writer and of the estate of which he is overseer must, for obvious reasons, be withheld, although they are in my possession):

"I was going to drive over to the post office on Thursday because I had been hoping I would get a letter from you for a week. I also wanted to talk to my brother on the telephone about an urgent business matter.... The carriage arrived. I took my coat and left the house. It was four in the afternoon. That moment a cart drove up with six strange policemen sitting in it. They jumped down from the cart and asked me 'Are you ——.' I answered 'Yes,' and asked them to step in. Four of them were ordinary policemen, two were police officers. When they entered the room they saw my sporting gun. One of them took it down, and asked if I had a licence. I produced my licence, whereupon one of the officers stepped up to me and said 'You —,' struck me across the face several times, and then caught both my wrists, whereupon the other policemen beat me with sticks. When I collapsed they beat me as I lay on the floor.

Home Smashed Up.

"I do not know how long this went on, for I fainted. When I came to I was wet all over, for they had poured cold water over me.... I sat huddled on my bed completely knocked out and saw the six policemen demolish my home. They smashed all the windows, they smashed the stoves in the kitchen and in the living-room, they broke chairs and tables, tore up the books, pulled clothing and linen out of the cupboards and tore them with their bayonets, they cut the cushions and scattered the feathers, my fur coat was completely destroyed. When they were done they drove off in my own carriage....

"I must have screamed frightfully when I was being beaten, for the peasants in the fields, Poles amongst them, informed the local police, who at once came along. But they never got here, for they met the punitive expedition (that is, the six strange policemen), and after conversing with them for about ten minutes turned back again. Dr. ——, whom I went to see, told me that as long as he had been doctor he had never seen a man in such a terrible state as I was in."

A Civilisation Wrecked.

The "pacification" of the Ukraine by means of these "punitive expeditions" is probably the most destructive onslaught yet made on any of the national minorities and the worst violation of a minorities treaty. Indeed, it is whole civilisation, and a very high one, that has been wrecked within the last three weeks. The co-operatives, schools, libraries, and institutes have been built up in years of work, sacrifice and enthusiasm by the Ukrainians, almost entirely out of their own resources and in the face of immense difficulties. They feel the loss of these things almost as much as their inhuman physical sufferings.

The Poles will no doubt publish the usual official denials. An immediate and impartial investigation on the scene of the tragedy, accompanied by guarantees against the intimidation of witnesses, is an urgent necessity.

("The Manchester Guardian," Oct. 14, 1930).

— Відки маєш такий гарний кожух?
— З льотерії.
— Ти граєш у льотерію?
— Ні, саме тому маю цей кожух, що не граю в льотерію.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Масове протестаційне віче проти диких знущань Польщі над нашим народом на українській землі.

Перт-амбойська громада, яка обєднується біля Укр. Амер. Горож. Клюбу, зібралася в неділю, 19 жовтня, масово на протестаційне віче, влаштоване проти варварських знущань польського уряду над безборонним українським народом в Галичині.

Голова горожанського клюбу. гр. Григорій Дячишин, відкрив віче, зясувавши коротко його ціль. Присутні покликали до перепровадження віча гр. Йосифа Букату, а той покликав до списання протоколу громадян Пилипа Щуцького й Івана Дениса.

Вступне слово виголосив о. М. Лисяк, і приготовив зібраних до уваги головного реферату, який виголосив громадянин О. Грибінський, делеґат з краю. Шановний делеґат, передаючи привіт з рідного краю, переповів, як наочний свідок страшних знущань Ляха-окупанта, про невідрадне положення наших братів і сестер в нашім рідним краю. Коли така Польща, говорив делеґат, узброєна від ніг до голови, не може собі дати ради з У. В. О., то це знак, що змагання українського народа до самостійности є незломні. Делеґат говорив далі, що коли У. В. О. почала класти основи під цю, таку важну боротьбу, то вона була свідома наслідків такої боротьби, яка вимагає довгого часу й великих жертв. І коли У. В. О., говорив бесідник. і народ є в передових рядах в цій завзятій боротьбі, то українська еміграція повинна стати в запілля й ріжними можливими способами дати поміч своїм браттям в тій рішаючій хвилі.

Черговим бесідником був гр. Дмитро Галичин з Ню Йорку. Він присвятив в своїй бесіді більше місця польським судам та карним експедиціям і звірським злочинам, поповнюваним над безборонним нашим народом.

Слідувало відчитання протестаційних резолюцій.

Потім забрав голос предсідатель віча Й. Буката й вказав на потребу матеріяльної помочі. По його заклику присутні зложили $125.30. По покриттю видатків, звязаних з вічем, позіставшу суму $100.30 вислано в призначене місце через Обеднання.

На деякі запити вічевиків шановний делеґат з краю дав вдоволяючі всім відповіди.

Гр. Іван Ваверчак вказав на вагу заснования місцевого відділу У. В. О.

Віче приняло цю пропозицію, а над її здійсненням відбудуться в короткім часі наради.

Віче закінчено українськими гимнами: „Ще не вмерла" і „Не пора, не пора Москалеви й Ляхови служить"...

Про віче і резолюції були поміщені згадки в місцевім американськім часопису "Perth Amboy Evening News."

Жертвували: Братство св. о. Николая $25.00; гр. В. Берко $10.00; по $5.00: Й. Буката, П. Гаврилів, Т-во Запор. Січ; по $2.00: І. Ваверчак, о. М. Лисяк, А. Кузьма, Стефанія Абрагамовська, Федчінський; по $1.00 І. Пачковський, П. Князь, В. Дригинич, М. Бернацький, Т. Гузар, В. Січка, І. Надоріжний, Н. Слободзян, Д. Дячишин, К. Мельникевич, В. Хотинь, М. Куник, Д. Вовк, О. Гупало, Т. Пашула, Юстина Гупало, В. Буката, В. Циктор, М. Олійник, М. Чабрак, М. Ситник, С. Береза, І. Попаца, С. Антін, П. Стопень, П. Вовк, С. Дембіцький, М. Пізняк, Г. Мисак, П. Щуцький, І. Денис; по 50 цнт.: Г. Бабин, К. Будняк, Д. Швайлик, Г. Дячишин, Т. Мисак. Решта дрібними датками.

Разом зібрано $125.30.

Пилип Щуцький,
Іван Денис, секретарі віча.

PERTH AMBOY, N. J.

Ukrainian Protest Against Polish Brutalities.

At a mass meeting of the Ukrainian American Citizens at Ukrainian Hall, State Street, Perth Amboy, New Jersey, a resolution directed to Sir Eric Drummond, General Secretary of the League of Nations at Geneva was adopted. The letter and resolution follow:

We have the honor to present to your excellency a resolution concerning the Polish brutalities and atrocities in Eastern Galicia.

The resolution is as follows:

We the American Citizens of Ukrainian descent having assembled at the Ukrainian Hall located at Perth Amboy, New Jersey, on this the 19th day of October, 1930, regarded as both our human and divine duty to voice our protest against the outrageous actions of the Polish Government, namely, closing of Ukrainian Schools, looting of Co-operative Stores, demolishment of Libraries, violation of and brutally assaulting of women and children, the unwarrented arrest of over 200,000 civilians including priests and students, and the imposing of a death sentence on Roman Bida an innocent youth accused unjustly and without evidence of sabotage; also, we protest, other numercus barbarisms.

We voice our protest to the indiscriminate brutal punishment of 8,000,000 Ukrainians by the Polish Police and Troops for actions for which they are not responsible.

We, therefore, wish to bring these numerous above mentioned brutalities and barbarisms to the attention of the Legue of Nations with this purpose; that the Ukrainians now under Polish rule should be made free and independent and that Poland should be compelled at least to regard the national minority rights guaranteed to the Ukrainians by the International treaties.

Copies of the above protest have been sent to Washington, to President Hoover, Senator Borah, Secretary of State Stimson, and to the ambassadors of England, France, Italy, Japan and Germany.

ПОДЯКА.

Складаю щиру подяку У. Н. С. за уділення мені допомоги в сумі $50 з фонду допомогового.

Член 90 відділу У. Н. С.:
Іван Піхур.
Централія, Па.

Польський терор у Галичині.

(Передрук з „Діла").

ВАСЮЧИН, ПОВ. РОГАТИН.

Дня 25. і 26. вересня ц. р. до села приїхала 5. компанія поліції з Мостиск під командою аспіранта Шимоновича. Поліція окружила село, а коли перелякане населення почало втікати до ліса, поліція стріляла і вбила малоумного парубка Михайла Мовчана, що можуть посвідчити численні селяни, між іншими Федь Мельник і М. Андрусів. Після цього 16 поліціянтів зайшли до дому о. Сайкевича і розпочали особисту ревізію. Парох Сайкевич стояв дві години лицем до стіни з руками до гори, а поліція перевертала все горі дном. Старенъку матір о. Сайкевича і його дружину виведено на двір і вони мусіли розкидати стирти. Після чого висипали о. Сайкевичеві на голову піря з подушки і казали розкидати також збіже. Відтак священика і всіх свідомих селян завели до коршми, де відбулась друга ревізія, при якій очевидно теж нічого не найдено. Ревізія відбулась і в кооперативі, де знищено все майно. Вечором до села прийшла ще 4 компанія поліції, яка окружила ліс. Побиті такі селяни: Степан Іванків, Гриць Постольон, М. Левицький, Анна Мовчан, Анна Левицька, Анна Гнип, Дмитро Гнип, Олекса Левицький, Гриць Шматолаха, Данило Кизан, Федь Носик, Ів. Заставний, Василь Баран. Підчас ревізії в домах селян поліція розкидала печі, ломила ліжка і т. д. Окрема комісія ствердила, що нихто з селян до поліції не стріляв, хоч так писала вся польська преса.

МАРТИНІВ СТАРИЙ, ПОВІТ РОГАТИН.

Дня 26. вересня ц. р. зїхало до Мартинова Старого, повіт Рогатин, 100 поліціянтів, що розпочали ревізію, подібну до ревізій по інших селах. Люди потерпіли дуже багато. Важко побили в часі трусу: Андрія Петрова, Панька Петрова, Василя Олексина, радного і голову читальні „Просвіти" та Михайла Петрова. В читальні подерті чит. книги і нові календарі „Народньої Справи". В упр. школи Вол. Порипи ґрунтова ревізія тревала 3 години. Школа у нього дуже велика. Крім того такіж ревізії перевели у 17 селян. Шкоди всюди дуже багато.

ПІДГАЄЧЧИНА.

У вівторок, 23. вересня, зявилася в Підгайцях карна експедиція, зложена з около 100 поліцаїв. Арештовано кількадесять місцевих громадян; інтелігентів і міщан, які беруть якунебудь участь в українському громадському життю. Арештованих спроваджували до місцевого магістрату, а потім випроваджували до місцевого випроваджували поодиноко до переслухання. Побиті тяжко: б. посол Олекса Яворський, ветеринар Фаріон, нотар. кандидат Когут, о. Блозовський, студенти Сена і Починок, нотаріяльний соліцітатор Еліїв, одна жінка, вдова по гімн. учителеві і кільканацять інших інтелігентів та міщан. Всіх побитих є 25 осіб, з того три особи борються зі смертю. В 8. год. веч. випущено всіх побитих на волю.

В середу, 24. вересня, той самий відділ поліції відійшов до села Голгів, віддаленого 10 км. від Підгаєць. Що там діялося, нині ще не знаємо; час до часу доходить звідти відгомін крісових стрілів.

Того самого дня (24. вересня) везено вулицями Підгаєць арештованих селян з Заставна. Всі вони сильно побиті. Їх вигляд такий, що дивлячись на них, плакали навіть деякі підгаєцькі Поляки.

АРЕШТИ В ПЕРЕМИШЛЯНЩИНІ.

Дня 25. вересня ц. р. арештовано в Перемишлянщині 50 громадян, з яких 38 після переслухання звільнено, а 12 відставлено до тюрми при окружному карному суді в Бережанах. Назвища арештованих: 1) адв. д-р Степан Кушнір, 2) адв. д-р Франц Свістель, 3) о. Омелян Ковш, 4) інж. Евстахій Ковш, 5) дир. кооп. Евст. Безпятка, 6) Стефан Беапятка, уч. 8. кл. гімн., 7) Іван Трофимяк, ремісник, 8) Уринович, адв. соліцитатор, 9) Процик Андрушко і ще якихсь двох учнів з 8. кляси гімназії.

ДРОГОБИЧЧИНА.

Повідомляють нас з Дрогобича, що вістка, подана польською пресою про те, немов би в лікаря Каси Хорих у Тустановичах, д-ра Миколи Терлецького, найдено при ревізії 20 чи навіть 30 крісів, виссана з пальця. Наочні свідки ревізії стверджують, що у д-ра М. Терлецького не знайдено й не забрано взагалі нічого.

АРЕШТУВАННЯ.

Дня 30. вересня поліція у Львові арештувала Мих. Пелеха, студ. III. року фільософії. Йому закидають підпал доміввки ТШЛ на Левандівці. — Під закидом підпалу 7 стирт збіжжа у Василеві арештували Наз. Заяця, кооп. урядовця в Рогатині.

Польські джерела повідомляють, що поліція в Любіні Вел. перевела ревізію у місц. пароха о. Фединського. Найшли в нього нібито дві ручні гранати та примірники „Сурми". Також у сотрудника о. Бойчука найшли буцімто матеріяли, які „доказують його приналежність до УВО" (?) О. Фединського, його сина й о. Бойчука арештували.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Протестаційне віче.

Заходом Українсько-Американського Горожанського Демократичного Клюбу влаштовано дня 12 жовтня віче в справі протесту проти смертного засуду Івана Біди і польських звірств у Галичині.

На віче прибула свідоміша частина нашого громадянства. Не забракло й таких, котрих не освідомило ще навіть те страшне пекло, в якім мучаться наші брати під Польщею.

Віче відкрив предсідатель Клюбу, громадянин Іван Морозко, котрий представив коротко події в краю.

Присутні повитали сердечно Гостя з рідного краю, громадянина Омеляна Грибівського, котрий звясував положення в рідним краю та подав причини, чому отсе зростає на рідних землях революційна течія, чому взявся наш нарід за терор, як одинокий оставший йому ще спосіб оборони перед ляцькими наїзниками.

Редактор д-р Мишуга обговорив наші завдання як свідомої української іміграції супроти тих кровавих подій, які мають місце в Галичині.

З обох промов повівало певністю, що наш нарід вийде з теперішнього лихоліття побідним та ідейно здоровішим, завзятішим.

Дальшим бесідником був 74-літний наш громадянин і патріот Іван Бородайкевич, котрий виявив свою радість, що дожив таких днів, коли бачить, як нове покоління доконує таких діл, про які старі навіть і не мріяли.

Громадянин Іван Кушнір взивав присутних засвідчити жертвою свою любов до рідного краю. Потім переведено збірку.

Далі ухвалено протестаційні резолюції, в яких напятновано варварський режим польських окупатів.

Громадянин Василь Гасій говорив про потребу відродження більшого життя в громаді і підготовки до величавого Листопадового Свята.

Громадянин Михайло Кизима говорив про потребу організовання мододі.

По промові д-ра Мишуги, взиваючій громаду до єдности і дальшої допомоги виазоленню Рідного Краю з рук окупантів, предсідатель Морозко закрив віче.

Віче закінчено відспіванням національного гимну.

Секретарі віча:
Петро Черкас і Павло Стадник.

—o—

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

UKRAINIANS GIVE PLEASING PROGRAM.

Present Ballet In Junior High School Hall — Performance Praised By Supt. Rockett.

Superintendent of Schools James F. Rockett spoke in high praise of the Ukrainian ballet presented in the Junior High School auditorium last night by Vasile Avramenko, Ukrainian ballet master. Rev. V. A. Kaskiw, pastor of St. Michael's Ukrainian Church, was in charge of arrangements for the entertainment.

The ballet featured a group of folk dances, with singing by a mixed chorus of 60 voices. Many charms of Ukrainian life in song and custom were presented. In the presentation of last night, which will be repeated in the Junior High School auditorium tonight, Mr. Avramenko appeared in solo dance.

Commenting upon the presentation, Mr. Rockett said:

"I wish everyone in the city might have an opportunity to see this wonderful demonstration of natural, national music and rhythm. The contribution which such people, coming to us from other countries, have to make to our Americanism is often underestimated and seldom appreciated. No American-born citizen could view such an inspiring spectacle of Ukrainian dances, interspersed with native songs, most admirably rendered, without feeling greater respect for our new Americans; and realizing that native birth has no monopoly on the really good things of life."

("The Woonsocket Call").

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Олекса Буньовський уродився 1892 р. в селі Добра, повіт Ярослав, Галичина. До Америки приїхав 1912 р. Покійний був щирим Українцем. Належав до 17. від. У. Н. Союза. Він помагав заснувати цей відділ у 1916 р. та був предсідателем його довгі роки. Покійний також належав до 91 від. У. Н. Союза, де був касієром, крім того небіщик був членом Українсько-Американського Горожанського Клюбу в Йонґставн, Огайо.

О. Буньовський помер 28. вересня ц. р. в годині 9.30 вечером в Сити Госпітал. Полишив жінку Агафію з трома діточками. Був свідомим Українцем і брав живу участь в товариствах, до яких належав.

Похорон відбувся 1. жовтня при великім здвизі українського народу. Службу Божу відправили: о. М. Кучер, парох з Йонґставн, О. і о. Л. Весоловський з Пітсбург, Па.

Вічна Йому Память!

Ів. Терлецький,
Йонґставн, О.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ЗБІРКА НА ПЯТОМУ КОНҐРЕСІ „ОБЄДНАННЯ".

Разом з привітами зложили: Вест Істон, Па. Від. 137 У. Н. С. $10. Ню Йорк, Н. Й. З концерту В. Ємця $125. Алентавн, Па. Сестр. У. Н. С. Від. 151 $5. Филаделфія, Па. Бр. св. Володимира, від. У. Н. Союза з Найстаун, Па., $25. Метитук, Л. Ай. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 256 У. Н. С., $25. Бетлегем, Па. Тов. ім. О. Бесарабової, від. 47 У. Н. С., $8. Ню Йорк, Н. Й. Чорноморська Січ $75. Ню Йорк, Н. Й. Укр. Прав. Церква $33.50. Ню Йорк, Н. Й. Гурток ОДВУ $30. Когус, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 57 У. Н. С., $25. Картерет, Н. Дж. Тов. Запорожська Січ $63. Картерет, Н. Дж. Укр. Амер. Клюб $10. Міннеаполіс, Мінн. Укр. Прав. Громада $28.80. Ню Йорк, Н. Й. Привіт від Михайла Євуша зі збіркою $56.50. Монессен, Па. Відділ 338 У. Н. С. $10. Елизабет, Н. Дж. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142 У. Н. С., $10. Нюарк, Н. Дж. Тов. ім. О. Бесарабової $100. Плейн-Филд, Н. Дж. Тов. ім. І. Франка, від. 372 У. Н. С., $25. Стемфорд, Конн. Бр. св. Михаїла, від. 350 У. Н. С., $10. Рочестер, Н. Й. Відділ 12 „Провидіння" $15. Елизабетпорт, Н. Дж. Тов. Запорожська Січ, від. 234 У. Н. С., $15. Трой, Н. Й. Укр. Православна Громада $5; Нюарк, Н. Дж. Тов. Тернопільщина, від. 113 У. Н. С., $10. Петерсон, Н. Дж. Тов. ім. Т. Шевченка, від. У. Н. С., $5. Ню Йорк, Н. Й. Гурток УВО $30. Джемейка, Н. Й. Матвій Костишин $5. Джемейка, Н. Й. Бр. св. Юрія, від. 160 У. Н. С., $10.

Делегати на Пятий Конгрес „Обєднання" зложили від себе:

О. Ревюк $20. Д-р Л. Мишуга $20. В. Кедровський $15. М. Дармограй $10. Г. Пипюк $50. М. Мурашко $5. о. Й. Пелехович $5. о. Л. Левицький $5. Болюх $5. І. Каштанюк $5 Н. Чолій $1. о. Кучер $2. Й. Буката $5. А. Яворський $2. П. Драпяк $5. М. Цимбалістий $2. о. І. Гундяк $2. о. д-р В. Клодницький $5. М. Хандога $1. Т. Свистун $5. Д. Рудакевич $1. Ф. Сагатий $2. Т. Бабяк $2. М. Давискиба $2. п. Валерія Михасьо $5. Н. Данько $5. І. Білобрам $5. Д. Бурдига $5. О. Кульчицький $2. М. Гайворонський $5. А. Дубас $2. М. Сухорський $3. К. Пілат $2. Н. Данильченко $10. о. І. Костюк $5. Г. Заблоцький $5. Т. Грицей $5. М. Базар $2. М. Скібінський $5. І. Сидір $2. Т. Юревич $5. Бардак $1. М. Фатюк $1. В. Титанич $1. Т. Каськів $5. О. Стеткевич $1. П. Мартинюк $3. Г. Дідоха $5. П. Сокальчук $2. Н. Костів $2. А. Мудровський $2. Д. Галичин $1. о. В. Каськів $5. М. Воробець $2. Г. Хлистун $3. І. Малик $2. І. Галичин $1. М. Близнак $1.

Разом зібрано на край на Конгресі;

З привітами $722. Збірка між делегатами (в готівці) принесла $288. Разом зібрано $1,010.

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД У МОСКВІ.

В Москві настав великий брак харчових продуктів. Хліб та інші харчові продукти видають лише на картки. Московська газета „Рабочая Москва" розписала анкету: як зарадити цьому, щоби при склепах з хлібом не творилися довжезні хвости покупців. Газета ця нарікає, що хвости ці є найбільшою язвою населення Москви, і що населення тратить дуже багато часу, вичікуючи цілими годинами перед склепами з харчовими продуктами, і це нераз безуспішно.

АРХ. АЛЬБРЕХТ ВИСТУПАЄ З КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ.

Мадярські часописи доносять, що архикнязь Альбрехт задумав виступити з римо-католицької церкви і перейти на іншу віру, а то в наслідок трудноцшів, які зайшли в звязку з його новим подружем.

НАВІТЬ ШВАЙЦАРІЯ ЗБРОЇТЬСЯ!

В Швайцарії підвищено військовий буджет на 1931 р. Виноситиме він 100 міліонів франків швайцарських замісць 89 міліонів фр. Річ головно в газовому военному приготовленню.

Між тим у Женеві так безнадійно багато говорять про... мир!

ЯК ВИГЛЯДАЄ В БЕРЕСТЮ.

На сторінках варшавської ендецької преси розказує дружина бувшого міністра й посла Керніка про свій побут у Берестю над Бугом, куди приїхала була відвідати свого хорого на бронхіт чоловіка.

Арештовані сидять у келіях одинцем. Вікна декотрих келій замальовані білою фарбою, так, що денне світло ледви пропускається до середини. Вентеляція келій дуже слаба й гірша ще як у військових арештах.

П-ні Керніковій вдалося побачитись з командантом твердині, полковником Костек-Бернацьким.

— Що діється з моїм мужем? — спитала п. Кернікова.

— Обвинувачений Кернік почувається добре — відповів остро полковник.

Передачу папіросок і чистого білля безоглядно відмовлено. Арештованим бувшим пoслам у келіях курити не вільно. Тюремна сторожа придержується навіть у дрібницях гострого припису військових вязниць. Дозвіл передачі найдрібніших предметів, як мила, щіточки до зубів, залежить безпосередньо від згоди міністра військових справ.

ВБИВСТВО.

В Щирці вбив 28-літний Стефан Стойко свою сусідку. Причиною вбивства були маєткові непорозуміння. Після вбивства Стойко почав утікати. Його почали доганяти поліціянти й один з них ранив Стойка в ногу. Раненого відвезли до Львова.

УБИВСТВО МІЛЬОНЕРА В ПЛОЕШТАХ.

В Плоештах (Румунія) убили невідомі злочинці 70-літного міліонера Брезяну. Злочин виконано в цілях грабіжі. Старик Брезяну занимався продежею алькогольних напитків і заробив міліони. Він є власником нерухомостей у Плоештах. Убивство мусіло статися між 6 і 7 годиною рано в день 15-го вересня. Убитий жив дуже скупо й не мав жадних звязків зі своєю родиною. Чи злочинцям попали в руки гроші й кілько, цього ніхто не знає. З околиці зголосився один селянин, що найшов в своєму городі чорне убрання, яке було власністю убитого. З огляду на загадочність убивства назначила поліція грошеву премію тому, хто поможе викрити убийників.

БОЇВКА НА ПЕРЕДВИБОРЧІЙ НАРАДІ В ЗОЛОЧЕВІ.

Повітовий Комітет УНДО в Золочеві скликав на день 11-го вересня нараду в справі організації виборів. Нарада була за запрошеннями і на 4 дні наперед повідомлено про неї старосто. Приїхало біля 300 делегатів з повіту. Справи реферували д-р Ваньо і д-р Олесницький і промовляло кількох промовців з місця. Вибрано Повітовий Виборчий Комітет в складі 15 осіб і ухвалено відповідні резолюції.

В час нарад явилася на салі поліція і почала легітимувати присутніх. Тому, що нарада була за запрошеннями, підписаними д-ром Ваньом, поліція вимагала, щоби д-р Ваньо знав кождого особисто, а кого він не міг назвати по імени, цьому наказувала „вийти з наради. Щоби наслідком цього нарада не розбилася зовсім, д-р Ваньо проголосив замісць довірочної наради публичне віче. Зараз потім увійшла на салю зорганізована (з найгірших золочівських шумовин) боївка і розпочала вже при кінці віча бійку. Боївка потурбувала багато людей. У справу вмішалася поліція і розвязала нараду.

„УКРАЇНІЗАЦІЯ".

З Києва сповіщають, що комісаріят робітничо-селянської інспекції СРСР опублікував цікаві реляції про національну політику на Україні. І так: В робітничих організаціях просто переслідується Українців, які бажають вживати української мови. В численних урядах, де вже була українська мова урядовою, тепер заведено російську мову наново. В артемівській окрузі, де є 80 процентів Українців, все урядування ведено по російськи, а в бібліотеках трудно найти українську книжку. Навіть „Ізвестія" признають, що такі явища вказують на викривлення ідеольоґічної лінії Леніна.

БЕСІДОВСЬКИЙ ПРО БОЛЬШЕВИКІВ.

Як відомо, бувший комуніст Бесідовський, відмовившись вертати до Москви, видає в Парижі часопис „Борба". У семому числі того часопису читаємо:

„Провалившись на ідеї світової революції і заведення соціялізму в Росії, большевики втратили в народі всякий авторитет. Але бути при владі вигідніше, як бути в підпіллю, і большевицькі авантюристи злочинно користуються владою над народом, по варварськи висисаючи з нього всі соки, витрачуючи народні гроші на закріплення своєї влади над тимже народом. Що лишилося з революції? Республіка, яку большевики перетворили в диктатуру партії, а радше в диктатуру одного Сталіна. Лишилася ще земля, але її відібрано від селян ради колективізації; фабрики, але власниками не є робітники. Радянські фабрики більше визискують робітників, як приватні, і не диво, що всюди чути нарікання: „За що ми боролись?"

Добра рада.

Чоловік: Бараболі зварені лише на-половину.

Молода жінка: То їдж лише тую половину, що зварена.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".